આદર્શ

ગુજરાતી લેખનકળા

૨

જીવનદીપ

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ એ

ક ખ ગ ઘ

આદર્શ ગુજરાતી લેખનકળા

૨

જીવનદીપ પ્રકાશન પ્રા. લિ.

૭, મણી મહલ, મેથ્યુ રોડ, ઑપેરા હાઉસ, મુંબઈ – ૪૦૦ ૦૦૪.
ટે. નં. ૨૩૬૩ ૨૧૬૩ (૬ લાઈન) ફેક્સ : (૦૨૨) ૨૩૬૮ ૪૭૪૪
E-mail : allbooks@vsnl.com
: વડોદરા :
૧૧/૨, પહેલે માળે, શિવાકૃતિ, શિવાજી રોડ, દાંડીયા બજાર, વડોદરા – ૩૯૦ ૦૦૧.
ટે. નં. (૦૨૬૫) ૨૪૧૧ ૨૩૧

આમુખ

બાળકોના અક્ષરો મોતીના દાણા જેવા સુંદર હોય તે આપણને સૌને ખુબ ગમે છે. સારું લખાણ એ મોટી ખાણ છે અને સુંદર અક્ષરો તે અણમોલ રત્નો છે. આ અક્ષરો સુધરે અને સાથે સાથે વિદ્યાર્થીઓને વિગત સહિત જ્ઞાન અને જાણકારી મળે એ હેતુથી "આદર્શ ગુજરાતી લેખનકળા" ભાગ ૧ થી ૫ તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે. તેમાં અભ્યાસ ક્રમના ધોરણ અનુસાર માહિતી આપવામાં આવી છે. જે તેમને જ્ઞાન-કૌશલ્યની પ્રાપ્તિમાં ઉપયોગી બની રહે અને તેમની જીજ્ઞાસા વૃત્તિને સંતોષી રહે એવી અભિલાષા.

–પ્રકાશક

"નઠારા અક્ષરો એ અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે."

–મહાત્મા ગાંધી

"સ્વભાષાના આદરને સ્વધર્મનિષ્ઠા અને સ્વદેશભક્તિ કરતાં રતીભાર પણ ઉતરતો ન ગણવો જોઈએ."

–કાકા કાલેલકર

Jeevandeep Prakashan Pvt. Ltd.

HEAD OFFICE : 7, Mani Mahal, Mathew Road, Opera House, Mumbai - 400 04.
Tel. 2363 2163 (6 lines), Fax : (022) 2368 4744, E-mail : allbooks@vsnl.com
REGD. OFFICE : Industrial Estate, Plot No. 7, Off B. A. Road, Opp. Lalbaug Post Office, Lalbaug, Mumbai- 400 012.

BRANCH OFFICES

Pune	1/B, Saras Apartments, 1230, Sadashiv Peth, Pune - 411 030. Tel.: 020 - 2448 6861
Nagpur	Ghatate Chambers, Panchshil Square, Wardha Road, Nagpur - 440 012. Tel : 0712-2557706
Belgaum	Basawan Galli, 1st Floor, Balgaum - 590 002. Tel : 0831-2428621
Bangalore	973/A, 45th Cross, 3rd Block, Rajaji Nagar, Bangalore - 560 010. Tel : 080 - 23208297 / 23401207
Chennai	192/176, Indira Garden, Peters Road, Royapettah, Chennai - 600 014. Tel : 044 - 28516625
Hyderabad	3-4-771/C, 2nd Floor, Barkatpura, Hyderabad - 500 027. Tel : 040 - 5563 0135
Vadodara	11/2, 1st Floor, Shivakruti, Shivaji Road, Dandiya Bazar, Vadodara - 390 001. Tel : 0265-2411231
Alwaye	C-6-440, Kaparassery, Nedumbassery P.O., Alwaye - 683 585, Kerala - Tel. : 0484-2604871/2608907

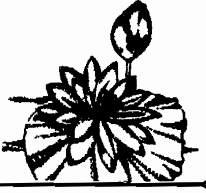
Published by : Jeevandeep Prakashan Pvt. Ltd., 7, Mani Mahal, Mathew Road, Opera House, Mumbai - 400 004.
Printed by : Perfect Offset Printers, 48, Vishal Industrial Estate, Bhandup Village Road, Bhandup (W), Mumbai -78.

પંપ	પંપ				
મંત્ર	મંત્ર				
ગ્રંથ	ગ્રંથ				
જાંબુ	જાંબુ				
લાંબુ	લાંબુ				
ભીંત	ભીંત				
ભીંડો	ભીંડો				
ઈંડું	ઈંડું				
મીંડું	મીંડું				
બિંદુ	બિંદુ				
સિંધુ	સિંધુ				
ક્ષણ	ક્ષણ				

ચક્ર	ચક્ર				
છત્ર	છત્ર				
પૌત્ર	પૌત્ર				
ટ્રક	ટ્રક				
ત્રાક	ત્રાક				
પ્રાણ	પ્રાણ				
પ્રીત	પ્રીત				
દીક્ષા	દીક્ષા				
શીક્ષા	શીક્ષા				
નક્કી	નક્કી				
જક્કી	જક્કી				
સંત્રી	સંત્રી				

અપ્સરા	અપ્સરા		
કૌશલ્ય	કૌશલ્ય		
મુશ્કેલી	મુશ્કેલી		
મસ્જિદ	મસ્જિદ		
સ્વચ્છ	સ્વચ્છ		
સ્વાદિષ્ટ	સ્વાદિષ્ટ		
પુષ્કળ	પુષ્કળ		
ઉપજ્યો	ઉપજ્યો		
નીપજ્યો	નીપજ્યો		
તરસ્યો	તરસ્યો		
વરસ્યો	વરસ્યો		
અરણ્ય	અરણ્ય		

આવકજાવક	આવકજાવક
આગતાસ્વાગતા	આગતાસ્વાગતા
સડસડાટ	સડસડાટ
ઝપાટાબંધ	ઝપાટાબંધ
કિલકિલાટ	કિલકિલાટ
ખિલખિલાટ	ખિલખિલાટ
ઘસઘસાટ	ઘસઘસાટ
છૈયાછોકરાં	છૈયાછોકરાં
સગાંવહાલાં	સગાંવહાલાં
ફાટયાંતૂટયાં	ફાટયાંતૂટયાં
ચલકચલાણી	ચલકચલાણી
આળપંપાળ	આળપંપાળ

કમળ		

કરેણ		

ગલગોટો		

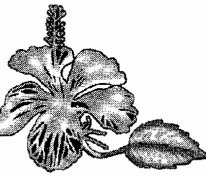
ગુલાબ		

ચંપો		

ચમેલી		

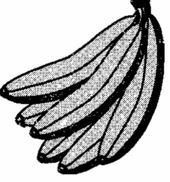
જાસુદ		

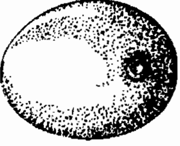
મોગરો		

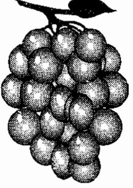
અનનાસ		

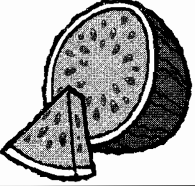
કેળાં		

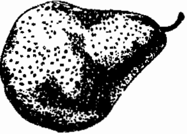
ચીકુ		

દ્રાક્ષ		

તડબૂચ		

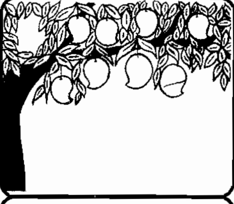
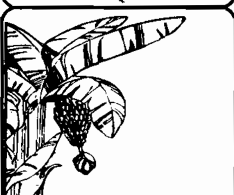
જામફળ		

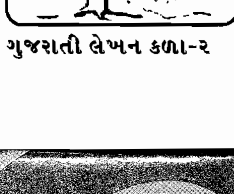

સીતાફળ		

કેરી		

	આંબો		
	વડ		
	તાડ		
	ખજૂરી		
	કેળ		
	આંબલી		
	લીંબડો		
	પીપળો		

ખેડૂત ખંતથી ખેતર ખેડે છે.

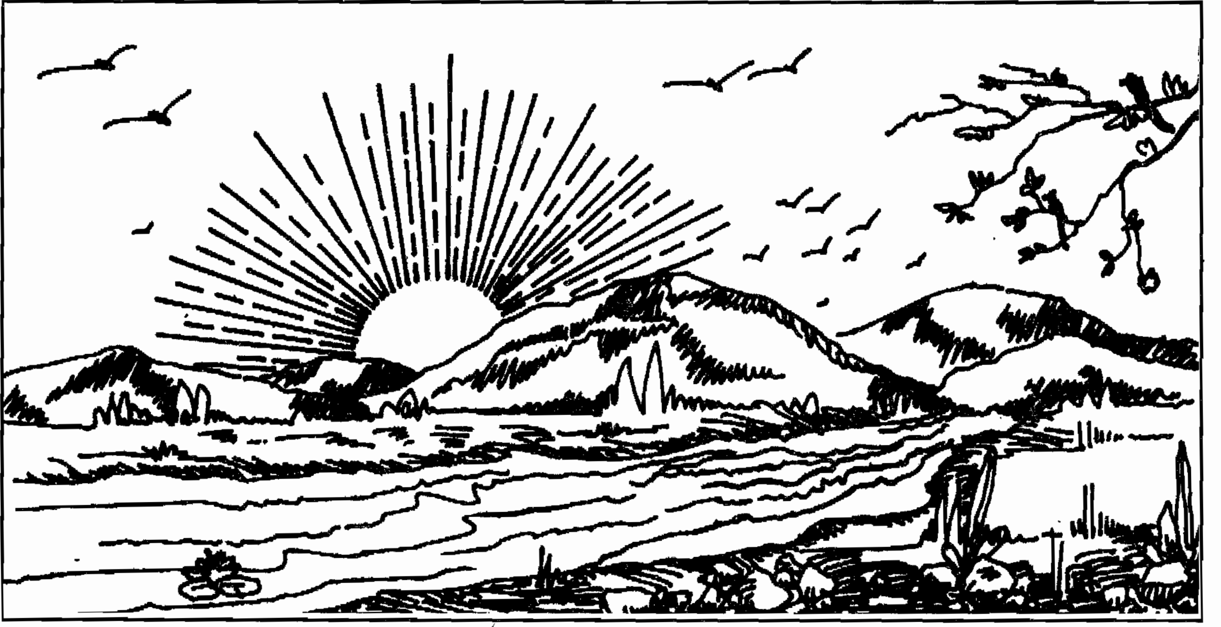
ખેડૂત ખંતથી ખેતર ખેડે છે.

વણકર મજબૂત કાપડ વણે છે.

વણકર મજબૂત કાપડ વણે છે.

લુહાર એરણ ઉપર લોઢું ઘડે છે.

લુહાર એરણ ઉપર લોઢું ઘડે છે.

આ ઊગતો સૂરજ છે.

દિવસે તે આકાશમાં પ્રકાશે છે.

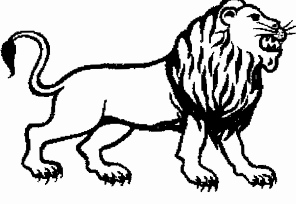
તેનાં કિરણો સોનેરી છે.

તે પૂર્વ દિશામાં ઊગે છે.

તે પશ્ચિમ દિશામાં આથમે છે.

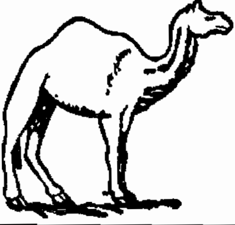
તે સર્વને ચેતનવંતા બનાવે છે.

તેનો પ્રકાશ આપણું જીવન છે.

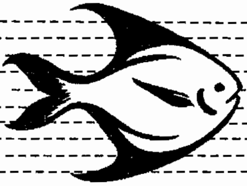
સિંહ વનનો રાજા છે.

સિંહ વનનો રાજા છે.

ઊંટ રણનું વહાણ છે.

ઊંટ રણનું વહાણ છે.

માછલી જળનું પ્રાણી છે.

માછલી જળનું પ્રાણી છે.

લાલ પીળો ને વાદળી

મૂળ રંગ કહેવાય;

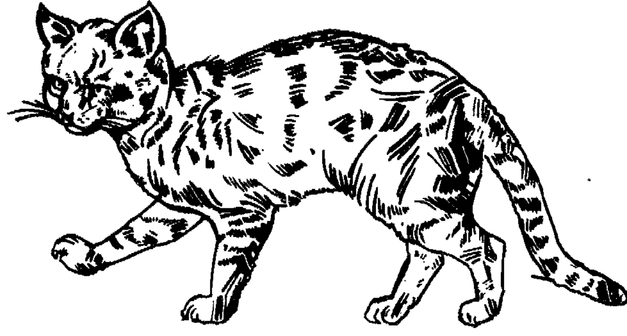
બાકીના બીજા બધા

મેળવણીથી થાય.

કાંકરે કાંકરે પાળ બંધાય;

ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય.

કવિતા – એક બિલાડી

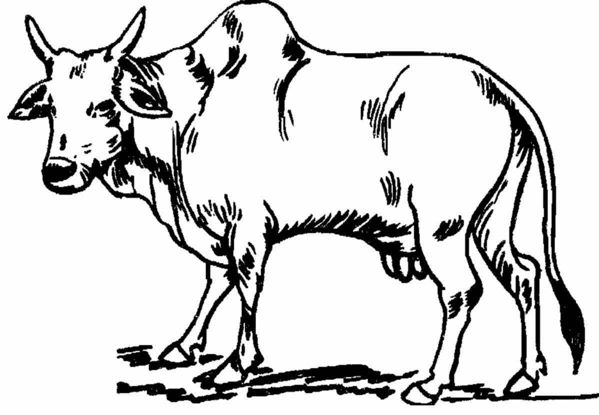

બિલાડી

મેં એક બિલાડી પાળી છે,
તે રંગે બહુ રૂપાળી છે.
તે દૂધ ખાય, દહીં ખાય,
ઘી તો ચપ ચપ ચાટી જાય.
તે હળવે હળવે ચાલે છે,
ને અંધારામાં ભાળે છે.
તે કૂતરાથી બીતી ચાલે,
પણ ઉંદરને ઝટપટ ઝાલે.
એના દિલ ઉપર ડાઘ છે,
એ મારા ઘરનો વાઘ છે.

બિલાડી – મારા ઘરનો વાઘ

ગાય

આ મારી ગાય છે.

તે પવિત્ર પ્રાણી છે.

તેને ચાર પગ છે.

તેને બે શિંગડાં છે.

તેને ચાર આંચળ છે.

તે મીઠું દૂધ આપે છે.

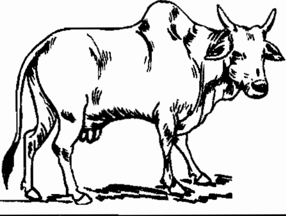
તેના છાણનું ખાતર બને છે.

ગાય ખૂબ ઉપયોગી પ્રાણી છે.

કાળી ધોળી રાતી ગાય,

પીએ પાણી ચરવા જાય.

ગાય – વાક્ય લેખન

પવિત્ર પ્રાણી ગાય

મોર

આ રૂપાળો મોર છે.

તેને માથે કલગી છે.

તેને બે પગ છે.

તેને સુંદર પીંછા છે.

ચોમાસામાં તે કળા કરે છે,

ત્યારે થન થન નાચે છે.

તે મીઠો ટહુકાર કરે છે.

કળા કરતો મોર બહુ ગમે છે.

મોર આપણું રાષ્ટ્રીય પક્ષી છે.

આપણું રાષ્ટ્રીય પક્ષી મોર

તહેવાર વિષે વાક્ય લેખન

જન્માષ્ટમી હિન્દુનો તહેવાર છે.

ઈદ મુસલમાનનો તહેવાર છે.

નાતાલ ખ્રિસ્તીનો તહેવાર છે.

પજ્જુસણ જૈનનો તહેવાર છે.

પતેતી પારસીનો તહેવાર છે.

પરંતુ દિવાળી સહુનો તહેવાર છે.

વરસની ઋતુઓ ત્રણ છે. શિયાળો, ઉનાળો

ને ચોમાસું. શિયાળો ઠંડો, ઉનાળો ગરમ,

ચોમાસામાં વરસાદ-વરસાદ.

આપણાં રાષ્ટ્રધ્વજમાં પણ ત્રણ રંગ છે. કેસરી

શૌર્યનો, સફેદ શાંતિનો, લીલો હરીયાળીનો.

રાષ્ટ્રધ્વજની મધ્યે અશોકચક્ર હોય છે.

ચિત્ર વાર્તા લેખન – ચાલાક બાબો

એક બાબો બગીચામાં ફરવા ગયો. ત્યાં
આંબાના ઝાડ પર મજાની કેરીઓ તેણે જોઈ.
તેથી તેને કેરી ખાવાનું ખૂબ મન થયું. આંબા
પર તેણે એક વાંદરાને બેઠેલો જોયો.

બાબો ચાલાક હતો. તેણે યુક્તિ વિચારી.
તેણે વાંદરાને પત્થર માર્યો. વાંદરો ગુસ્સે થયો.
વાંદરાએ તરત બાબાને કેરીનો સામો ઘા કર્યો.
બાબાએ તે કેરીનો ઘા ઝીલી લીધો.

તેની યુક્તિ ફળી તેણે કેરી ખાધી, અને
ખૂબ ખુશ થઈ મજા કરી.

સાર – જે બળથી ના થાય, તે કળથી થાય.

ઉનાળાનો દિવસ હતો. ખૂબ ગરમી પડતી હતી. કાગડાને તરસ લાગી. પણ ક્યાંય પાણી નહીં. બધે સુકાઈ ગયું હતું.

પાણીની શોધમાં તે દૂર ઉડ્યો. ત્યાં એક ઘરની ઓસરીમાં એક કુંજો જોયો. કુંજામાં તેણે પાણી જોયું. પોતાની તરસ છીપશે એમ સમજી ખુશ થયો. પણ કુંજામાં પાણી થોડું હતું. ત્યાં સુધી ચાંચ પહોંચે તેમ ન હતું.

તેણે વિચારીને ચતુરાઈ કરી. ચાંચથી આસપાસના કાંકરા વીણ્યા અને કુંજામાં કાંકરા નાંખ્યા. આથી તળિયેથી પાણી ઊંચે આવ્યું. તેણે પાણી પીધું, પોતાની ચતુરાઈથી તરસ છીપાવી.

કા કા કરતો ઊડતો ઊડતો ચાલ્યો ગયો.

સાર – મુશ્કેલીમાં ડરવું નહીં, ચતુરાઈથી ઉકેલ લાવવો.

તમારું નામ શું છે ?

તમારા પિતાજીનું નામ શું છે ?

તમારી માતાજીનું નામ શું છે ?

તમે કયા શહેરમાં રહો છો ?

તમે કઈ શાળામાં ભણો છો ?

તમે કયા ધોરણમાં ભણો છો ?